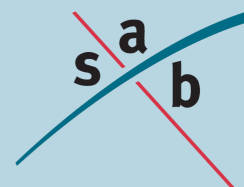

Quick scan flora en fauna

Laurentiusdijk, Welberg

Gemeente Steenbergen

Datum: 5 april 2016
Projectnummer: 160108

Auteur: V. Hommersen
Tweede lezer: S. van der Zon
Projectleider: C. Deterink
Project: Laurentiusdijk, Welberg
Projectnummer: 160108

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortenbescherming	8
3	Quick scan flora en fauna	11
3.1	Onderzoeksmethode	11
3.2	Gebiedsbescherming.	11
3.3	Soortenbescherming	12
4	Conclusie	19
4.1	Gebiedsbescherming	19
4.2	Soortbescherming	19
5	Advies	21
5.1	Zorgplicht	21
5.2	Broedende vogels	21
5.3	Aanbevelingen	21
5.4	Vervolgstappen	21

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Een initiatiefnemer is voornemens om aan de overkant van Laurentiusdijk 21 te Welberg een drietal woningen te bouwen binnen het bestaande bebouwingslint. De ontwikkeling is niet mogelijk binnen het geldende bestemmingsplan 'Kom Welberg', aangezien hier de betreffende gronden een agrarische bestemming hebben. Om de ontwikkeling mogelijk te maken dient een nieuw bestemmingsplan te worden vastgesteld.

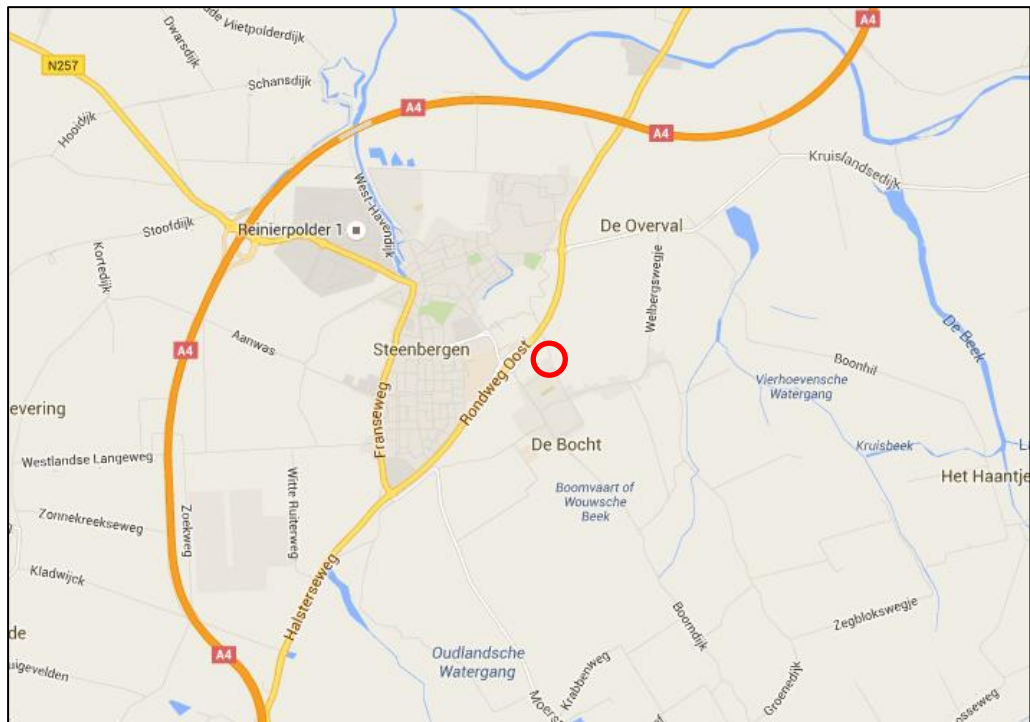
Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Plangebied

1.2.1 *Huidige situatie*

Het plangebied is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van Welberg (gemeente Steenbergen, Provincie Noord-Brabant). Welberg wordt door middel van de Kapeleen Kockstraat en de Laurentiusdijk met de stad Steenbergen verbonden. De Laurentiusdijk vormt de oostelijke rand van de dorpskern Welberg. Opvallende landschapselementen in de omgeving van Welberg zijn de Boomvaart of Wouwsche Beek (die vanuit het zuidoosten richting Welberg stroomt), en de daarnaast gelegen boemdijk. Ten westen van deze dijk ligt natuurgebied Oudland. De omgeving van Welberg kenmerkt zich voornamelijk door agrarische gronden. Op grotere afstand liggen Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak, Zoommeer en Oosterschelde. Op 2 tot 3 kilometer ten westen van Welberg bevindt zich de A4.

Het plangebied betreft een momenteel onbebouwde locatie die in agrarisch gebruik is (weideland). Het terrein wordt aan de noord-, west-, en zuidzijde omzoomd door een bomenrij. Ook aan de oostkant van het plangebied staan enkele verspreide bomen. Aan de westkant en zuidkant van het plangebied bevindt zich een ondiep en gedeeltelijk drooggevalen slootje. De Laurentiusdijk vormt de oostelijke grens van het plangebied. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer en geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps, bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps, bewerking: SAB.

Plangebied ten tijde van het veldbezoek.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de nieuwe situatie worden er in het plangebied drie vrijstaande woningen gebouwd. Het perceel zal worden opgedeeld in drie ruime kavels met een gelijkmatige verdeling qua oppervlakte. De overgangen tussen de percelen wordt op groene wijze vormgegeven met meidoornhagen of houtsingels. De bomenrij aan de rand van het perceel blijft behouden. Van de bomen in het oosten van het plangebied blijven de waardevolle bomen behouden. Mogelijk worden hier bomen gerooid en nieuwe bomen aangeplant. Het achterste deel van de percelen wordt niet bebouwd, maar ingericht als weidegrond of boomgaard. Navolgende afbeelding geeft een impressie van het plangebied in de nieuwe situatie.

Inrichtingsschets van het plangebied in de nieuwe situatie.

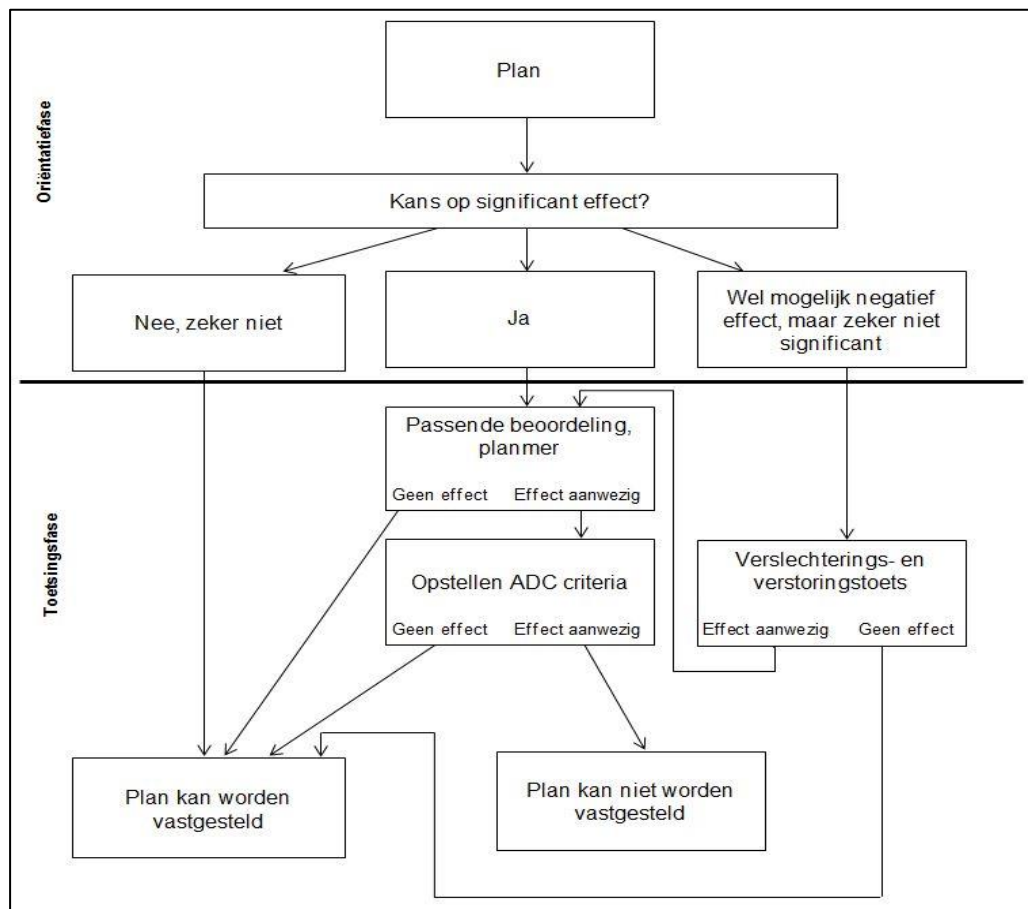
2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en verordeningen van de verschillende provincies aangaande onderwerpen als de Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000-gebieden). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. In deze wet zijn naast de Natura 2000-gebieden ook de Beschermde natuurmonumenten opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Onderstaande afbeelding geeft een schematische weergave van de besluitvorming over plannen in relatie tot de Natuurbeschermingswet 1998 weer.

2.1.2 Natuurnetwerk Brabant

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Brabant (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als NNB niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Uit de Verordening Ruimte 2014 (artikel 5.1.6.) van de provincie Noord-Brabant blijkt dat voor het NNB een externe werking geldt. De ecologische waarden en kenmerken van het NNB ter plaatse mogen niet aangetast worden door een bestemmingsplan gelegen buiten het NNB. In de Verordening Ruimte Noord-Brabant staat verder vermeld dat een bestemmingsplan ter plaatse van de aanduiding Ecologische verbindingszone (EV) tot de verwezenlijking, het behoud en het beheer van een ecologische verbindingszone met een breedte van: ten minste 50 meter in bestaand stedelijk gebied en ten minste 25 meter in alle overige gebieden strekt.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

2.2.1 Beschermingscategorieën

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden

als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. beschermingscategorie 3:

voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

2.2.2 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin vijf categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Bij de vijfde en laatste categorie zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel

over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

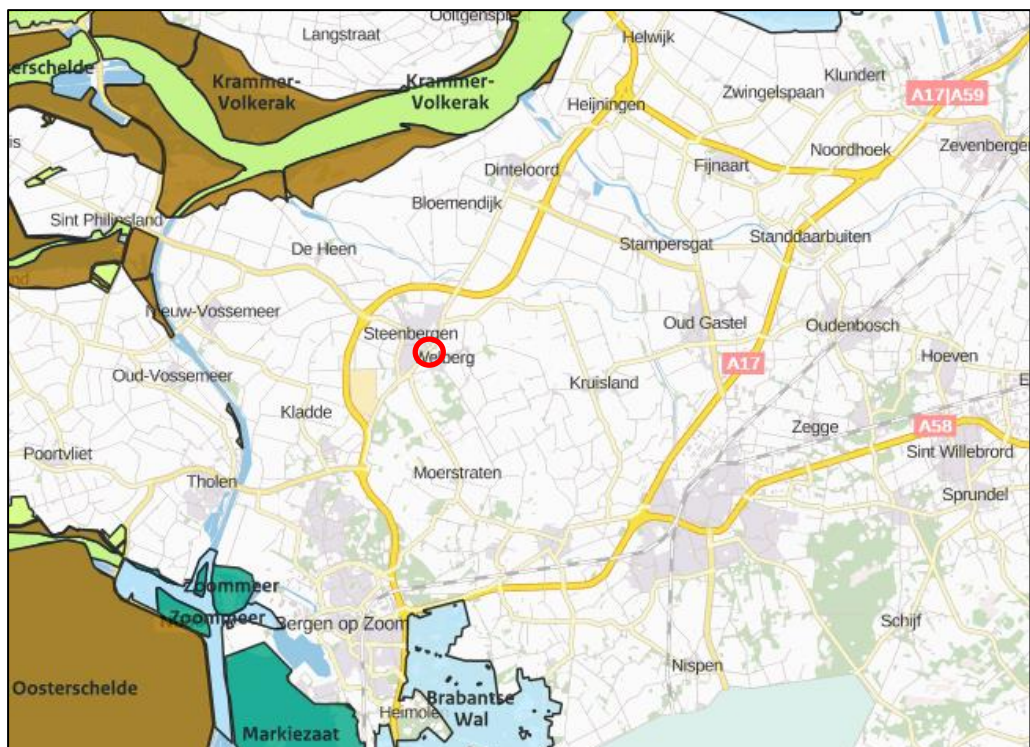
De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 16 maart 2016 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten de groeiperiode van planten en actieve periode van dieren) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

3.2 Gebiedsbescherming.

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen (zie navolgende afbeelding).

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

Bron: Aerius. Bewerking: SAB.

In een straal van 3 kilometer bevindt zich geen Natura 2000-gebied of een Beschermd Natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft Krammer-Volkerak, op ongeveer 6,2 kilometer ten noorden van het plangebied. Gezien de afstand, kleine ruimtelijke ontwikkeling, tussengelegen versturende elementen (zoals de A4) en de reeds bestaande achtergrondverstoring van tussengelegen kernen wordt het niet waarschijnlijk geacht dat de beoogde ontwikkelingen een negatief effect zullen hebben op de natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten.

3.2.2 **Natuurnetwerk Brabant**

Het plangebied ligt niet in het NNB of in een Ecologische Verbindingszone. Het dichtstbijzijnde gedeelte van het NNB bevindt zich op ongeveer 700 meter ten zuiden van het plangebied. De dichtstbijzijnde Ecologische Verbindingszone bevindt zich op ongeveer 1,2 kilometer afstand van het plangebied (zie navolgende afbeelding).

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het NNB en Ecologische Verbindingszones. Bron: Provincie Noord-Brabant. Bewerking: SAB.

Vanwege de afstand, tussengelegen woningen en vanwege de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Welberg, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het NNB en nabijgelegen Ecologische Verbindingszones.

3.3 **Soortenbescherming**

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. In deze paragraaf zal enkel ingegaan worden

op strikt beschermde soorten (beschermingscategorie 2 en 3) aangezien hiervoor geen algehele vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

3.3.1 Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in de buurt van het plangebied de strikt beschermde vaatplant wilde marjolein voor.

De biotoop van wilde marjolein bestaat uit droge stroomdalgraslanden en zoomvegetaties. De soort heeft een voorkeur voor ruige vegetaties met voldoende structuur en openheid. Wilde marjolein groeit op een droge, matig voedselrijke tot schrale, zonnige tot zwak beschaduwde, kalkrijke grond. In het plangebied is geen sprake van droog stroomdalgrasland, zoomvegetaties of ruige vegetaties met voldoende structuur en openheid. De soort wordt daarnaast vaak aangetroffen op rivieroever, dijken en hellingen. Dergelijke elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er daarnaast geen recente waarnemingen van wilde marjolein in de directe omgeving van het plangebied gedaan. Wilde marjolein wordt vanwege het ontbreken van een geschikt biotoop en recente waarnemingen niet in het plangebied verwacht.

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal algemene planten aangetroffen, als gewone paardenbloem, gewone braam en grote brandnetel. Aangezien deze soorten niet aanvullend zijn beschermd vormt de aanwezigheid van deze soorten geen belemmering voor het uitvoeren van de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de waterspitsmuis in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de waterspitsmuis bestaat uit beken, rivieren, sloten, plassen, natuurlijke duinmeren en uit plaatsen waar grondwater opwelt. De soort houdt van schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Aan de westelijke en zuidelijke rand van het plangebied is een watergang aanwezig. Dit betreft een ondiepe watergang, die gedeeltelijk is drooggefallen. Langs een deel van de sloot groeit oevervegetatie. Een dergelijke ondiepe en deels drooggefallen watergang vormt geen optimale leefomgeving voor de waterspitsmuis. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF is er recentelijk wel een waarneming van de waterspitsmuis in de omgeving gedaan. Dit betreft echter een waarneming op ruim een kilometer afstand, in een bosrijk gebied rond de Boomvaart. Gezien het ontbreken van een directe verbinding tussen dit gebied en het plangebied en gezien het feit dat het plangebied geen optimale leefomgeving voor de waterspitsmuis vormt, wordt deze soort niet in het plangebied verwacht.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en waternvleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun

verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. In het plangebied zijn een paar kleine gebouwen aanwezig. Dit betreft een paar schuurtjes die worden gebruikt als opslagruimte of als schuilgelegenheid voor de herten, kippen en ganzen. Deze schuren zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van open stootvoegen en op kieren en spleten die een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen kunnen vormen. Deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. De bomen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek onderzocht op loszittend schors en holtes die een geschikte verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen kunnen vormen. Een geschikte holte of loszittend schors is echter niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd.

In het plangebied bevinden zich veel bomen. Dit betreft een bosje aan de oostkant en een bomenrij aan de noord-, west-, en zuidkant van het plangebied. Aangezien er zich in de huidige situatie geen woningen in het plangebied bevinden, zal het perceel 's avonds en 's nachts vrij donker zijn. Een dergelijk donker en bomenrijk gebied kan een geschikte foerageerplek voor vleermuizen vormen. Volgens de meest recente in-

richtingsschets blijven de bomen aan de rand van het plangebied echter behouden. In de schets is daarnaast te zien dat ook het bosje in het oosten van het plangebied wordt behouden en dat het groene karakter van het gebied gewaarborgd blijft. De overgangen tussen de percelen worden namelijk op groene wijze vormgegeven met meidoornhagen of houtsingels. Derhalve zal het plangebied ook in de nieuwe situatie een geschikte foerageerplek voor vleermuizen vormen. Mits de bomenrijen aan de rand van het plangebied behouden blijven, zal er van een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet geen sprake zijn.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd.

De doorlopende bomenrijen aan de rand van het plangebied kunnen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute. Op voorhand kan niet worden uitgesloten dat deze bomenrijen een essentiële vliegroute voor vleermuizen vormen. Volgens de meest recente inrichtingsschets blijven de bomen aan de rand van het plangebied echter behouden. Van aantasting van een essentiële vliegroute zal derhalve geen sprake zijn. Mits de doorlopende groenstructuur aan de rand van het plangebied behouden blijft, zal er van een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet geen sprake zijn.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als pimpelmees, koolmees, winterkoning, kneu en putter. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het plangebied tot broeden komen. Tijdens het broeden zijn alle vogels strikt beschermd. Om te voorkomen dat door de geplande werkzaamheden broedende vogels verstoord worden, adviseren wij om de werkzaamheden buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn. Als buiten de broedperiode nog een broedende vogel wordt aangetroffen, is ook deze beschermd en dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden. Er dient vervolgens contact met een ecoloog te worden opgenomen om de situatie te bespreken en een passende oplossing te vinden.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ransuil, slechtvalk, sperwer, steenuil en kerkuil. Het plange-

bied, gelegen aan de rand van Welberg, kan mogelijk onderdeel zijn van de (broed)biotoop van enkele strikt beschermde vogelsoorten. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. In het plangebied zijn een paar schuurtjes aanwezig. De golfplaten daken vormen echter geen geschikte nestlocatie van de huismus. Ook zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen in het plangebied waargenomen. Huismussen zijn zeer honkvast en zullen zich nooit verder begeven dan een paar honderd meter van hun verblijfplaats. Daarnaast zijn er volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF geen recente waarnemingen bekend van de huismus in de directe omgeving van het plangebied. De huismus wordt vanwege het ontbreken van geschikte nestlocaties en recente waarnemingen niet in het plangebied verwacht.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland onder dakpannen en in kieren en gaten in muren. De schuurtjes in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op mogelijke nestplaatsen van de gierzwaluw. Geschikte kieren en spleten zijn echter niet aangetroffen. Daarnaast betreffen het allen lage gebouwen, terwijl nestlocaties van gierzwaluwen zich over het algemeen op minimaal drie meter hoogte bevinden. De gierzwaluw kan namelijk niet vanuit het nest opstijgen en moet zich eerst tot zo'n drie meter naar beneden laten vallen om weg te kunnen vliegen. Verblijfplaatsen van gierzwaluwen worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Ransuil

De biotoop van de ransuil bestaat uit open gebieden met voldoende landschapselementen in de vorm van bosjes, houtwallen en dichte hagen. Ransuilen broeden voornamelijk in oude nesten van kraaien en roofvogels, vaak in naaldbos of in naaldbomen in de nabijheid van weilanden en grasland. In het oosten van het plangebied zijn enkele solitaire naaldbomen aanwezig. Er zijn echter geen (oude) kraaiennesten of roofvogelnesten aangetroffen in de bomen in het plangebied. Het is daardoor niet te verwachten dat de ransuil in het plangebied broedt. Daarnaast zijn er volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF geen recente waarnemingen gedaan van de ransuil in de directe omgeving van het plangebied. De soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

Steenuil

De biotoop van deze soort bestaat namelijk uit halfopen landschappen met heggen, houtwallen en (knot)bomenrijen. De soort broedt oorspronkelijk in holtes in bomen en in gebouwen, maar tegenwoordig ook veel in nestkasten. In het plangebied zijn twee holtes aangetroffen. Dit betreft holtes in de bomen aan de rand van het plangebied (zie navolgende afbeeldingen).

Bomen met holtes (rood omkaderd) aan de rand van het plangebied.

Rond deze holtes zijn echter geen sporen aangetroffen die op de aanwezigheid van een steenuil kunnen duiden. Daarnaast zijn er volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF geen recente waarnemingen bekend van de steenuil in de directe omgeving van het plangebied. De steenuil wordt vanwege het ontbreken van sporen en recente waarnemingen, niet in het plangebied verwacht.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Andere jaarrond beschermde vogelsoorten maken hun nesten op hoge gebouwen (slechtvalk) of in nissen van kerktorens, op balken in stallen, schuren en andere toegankelijke gebouwen in agrarisch gebied (kerkuil). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. De buizerd, sperwer en havik broeden in hoge bomen in bos of in boomgroepen. Bomenrijen zijn wel in het plangebied aanwezig, een roofvogelnest is echter niet in het plangebied aangetroffen. Nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn derhalve niet in het plangebied te verwachten.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen reptielen in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. De soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren, in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. De ringslang wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.6 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen strikt beschermde amfibieën in de buurt van het plangebied voor.

Het plangebied vormt ook geen geschikte leefomgeving voor strikt beschermde amfibieën, vanwege de afwezigheid van natuurlijke biotopen (zoals hoogveen, laagveen, heidegebied of bosgebied). De alpenwatersalamander kan echter voorkomen in kleinschalig landschappelijk gebied met heggen en struwelen. De soort heeft een voorkeur voor beboste gebieden en zandige leemgronden. Aan de randen van het plangebied zijn houtwallen aanwezig. Het plangebied bevindt zich echter niet in de directe nabij-

heid van een bos en vormt tevens geen natuurlijke verbinding met een bos. Tevens is het perceel begroeid met gras en is er van een zandige leemgrond geen sprake. Daarnaast zijn er volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF geen recente waarnemingen van de alpenwatersalamander in de buurt van het plangebied gedaan. Deze soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.7 Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de kleine modderkruiper in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de kleine modderkruiper bestaat uit stilstaand en langzaam stromend water, (polder)sloten, greppels, beken, geïsoleerde plassen, kanalen en oeverzones van meren en plassen. De soort is qua waterkwaliteit en bodemsubstraat niet zo kieskeurig. Kleine modderkruipers hebben een voorkeur voor een zandige bodem maar komen ook voor in water met een dikke sliblaag of kleibodem. De soort komt ook voor in sloten met weinig vegetatie. Aan de westelijke en zuidelijke rand van het plangebied is een smalle en ondiepe watergang aanwezig. Deze is voor een gedeelte drooggevalen. Dit ondiepe slootje vormt geen geschikte leefomgeving voor de kleine modderkruiper. Daarnaast is de sloot niet in verbinding met een bredere watergang in de omgeving. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er daarnaast geen recente waarnemingen van de kleine modderkruiper in de directe omgeving van het plangebied gedaan. De soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie

Een initiatiefnemer is voornemens om aan de overkant van Laurentiusdijk 21 te Welberg een drietal woningen te bouwen binnen het bestaande bebouwingslint.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Natuurnetwerk Brabant dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied of in een Beschermd Natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich op ongeveer 6,2 kilometer van het plangebied. Er worden geen negatieve effecten verwacht van de beoogde ontwikkelingen op de natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Nader onderzoek in de vorm van een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. De Natuurbeschermingswet 1998 staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.1.2 *Natuurnetwerk Brabant*

Het plangebied ligt niet in het NNB of in een Ecologische Verbindingszone. Deze gebieden liggen op respectievelijk 700 meter en 1,2 kilometer afstand. Vanwege de afstand, tussengelegen woningen en vanwege de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Welberg, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het NNB en nabijgelegen Ecologische Verbindingszones. De ligging van het plangebied ten opzichte van het NNB en Ecologische Verbindingszones staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.2 Soortbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de buurt van het plangebied voor. De meeste van deze soorten zijn in de huidige situatie echter niet in het gebied te verwachten, omdat mede op basis van het veldbezoek is geconstateerd dat een geschikt leefgebied ontbreekt. Echter, van één soort kan op basis van het veldbezoek de aanwezigheid niet op voorhand worden uitgesloten.

4.2.1 *Vleermuizen*

Op voorhand valt niet uit te sluiten dat het plangebied een essentieel foerageergebied voor vleermuizen vormt of dat er essentiële vliegroutes aanwezig zijn. Volgens de meest recente inrichtingsschets blijven de bomen aan de rand van het plangebied echter behouden. Mits deze bomenrijen behouden blijven, zal er geen aantasting plaatsvinden van een mogelijk essentieel foerageergebied of van een mogelijk essentiële vliegroute van vleermuizen. Als de groenstructuur aan de rand behouden blijft, is

er van een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet derhalve geen sprake en is het plan haalbaar in het licht van de Flora- en faunawet.

5 Advies

5.1 Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

5.2 Broedende vogels

De werkzaamheden dienen buiten de broedperiode plaats te vinden. Voor de meeste vogels loopt deze van half maart tot half augustus. Broedende vogels zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet en mogen niet verstoord worden. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

5.3 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te realiseren woningen;
- als er zolders of vlieringen worden aangelegd, zouden deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor worden de zolders mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.

5.4 Vervolgstappen

- Indien de bomenrij aan de randen van het plangebied wordt gerooid, is het noodzakelijk om een onderzoek uit te voeren naar foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

SAB, 2016. Bestemmingsplan Laurentiusdijk, Welberg. Projectnummer 160108. SAB, Arnhem.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.brabant.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl